

**β'. Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ "ΕΠΑΙΝΟΣ.. ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΠΤΟΛΙΤΕΙΑΣ.
Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΓΗ ΜΗΤΕΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ
ΓΕΝΟΥΣ (237 D - 238 B)**

"Η φιλοσοφική ὅμως σκέψη τοῦ Πλ. δὲ σταματάει ώς ἔδω. Τὸ ἐγκώμιο τῆς ἀθάνατης πολιτείας προχωράει πιὸ πέρα. Τὸν πρῶτο «ἴκανὸν» καὶ «δίκαιο ἔπαινο» ἀκολουθεῖ ὁ δεύτερος «ἔπαινος». "Ἐνα νέο εἰσάγεται τώρα μοτίβο ἐγκωμιασμοῦ τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, τὸ μοτίβο τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Ἀνθρωπισμοῦ. "Ο δεύτερος λόγος, ποὺ γι^o αὐτὸν τὸ ὑψηλότερο πνεῦμα ὅλων τῶν αἰώνων τονίζει τὸ ὑψηλότερο καὶ ὀραιότερο ἐγκώμιο ποὺ ἀκουσεις ώς σήμερα ὁ Κόσμος πρὸς τὴν ἀθάνατη πολιτεία τοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ Θείου, εἶναι ὁ λόγος, ὅτι ἡ Ἀθηναϊκὴ Γῆ εἶναι ἡ Γῆ ποὺ ἐγέννησε τὸ τελειότερο καὶ ὀραιότερο ὅλης τῆς Δημιουργίας, τὸν Ἀνθρωπο, τὸν Ἀνθρωπο—"Ἡρωατῆς Ἀθηναϊκῆς, τῆς Ἑλληνικῆς Γῆς, καρπὸ τοῦ ἔρωτος τῶν Θεῶν («γέννημα, θρέμμα καὶ παίδευμα Θεῶν»), κι^o ἐβλάστησε τὴ φυσικὴ θροφὴ τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τὴ χάρισε σ^o ὅλο τὸ Ἀνθρώπινο Γένος: «Δεύτερος δὲ ἔπαινος δικαίως ἀν αὐτῆς εἴη ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ ἡ πᾶσα γῆ ἀνεδίδου καὶ ἐφυε ζῷα παντοδαπά, θηρία τε καὶ βοτά, ἐν τούτῳ ἡ ΗΜΕΤΕΡΑ θηρίων μὲν ἀγρίων ἀγονος καὶ καθαρὰ ἐφάνη, ἐξελέξατο δὲ τῶν ζώων καὶ ἐγέννησεν ΑΝΘΡΩΠΟΝ, δ συνέσει τε ὑπερέχει τῶν ἀλλων καὶ δίκην καὶ θεοὺς μόνον νομίζει. Μέγα δὲ τεκμήριον τούτῳ τῷ λόγῳ ὅτι ΉΔΕ ΕΤΕΚΕΝ Η ΓΗ τοὺς τῶν δέ τε καὶ ἡμετέρους προγόνους... "Ο δὴ καὶ ἡ ΗΜΕΤΕΡΑ ΓΗ ΤΕ ΚΑΙ ΜΗΤΗΡ ἴκανὸν τεκμήριον παρέχεται ώς ἀνθρώπους γεννησαμένη· ΜΟΝΗ γὰρ ἐν τῷ τότε καὶ ΠΡΩΤΗ τροφὴν ἀνθρωπείαν ἔνεγκεν τὸν τῶν πυρῶν καὶ κριθῶν καρπόν, φ κάλλιστα καὶ ἄριστα τρέφεται τὸ ΑΝΘΡΩΠΙΟΝ ΓΕΝΟΣ, ώς τῷ ὅντι τοῦτο τὸ ζῷον αὐτὴ γεννησαμένη... Τούτου δὲ τοῦ καρποῦ οὐκ ἐφθόνησεν, ἀλλ' ἐνειμεν καὶ τοῖς ΑΛΛΟΙΣ» (237 D—238 A). "Η Ἑλληνικὴ Ψυχὴ αἰστάνεται ἔδω ν^o ἀποσαρκώνεται, νὰ σπάῃ τὰ γήινα δεσμά της, νὰ ἔξαϋλώνεται καὶ νὰ πετάῃ στοὺς ὑπερουράνιους κόσμους τοῦ Αἰωνίου. "Η Ἀττικὴ Γῆ ἐγκωμιάζεται ἀπὸ τὸ θεῖο μύστη ώς ἡ Ἱερὴ MANA δλοκλήρου τοῦ Ἀνθρώπινου Γένους! "Ἔχουμε μεταρσιωθῆ ἔδω στοὺς οὐρανοὺς τοῦ παναιώνιου καὶ ὑπεραιώνιου Ἑλληνισμοῦ, στὶς σφαιρες τῆς πρώτης θρησκείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, τῆς λατρείας τῆς Μάνας Γῆς. "Η Ἑλληνικὴ Γῆ Μάνα καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου καὶ ὅλου τοῦ Ἀνθρώπινου Γένους! Τὸ ἀθάνατο Ἑλληνικὸ Πνεῦμα πραγματοποιεῖ ἔδω τὸν ὑψηλότατο καὶ ὀραιότατο ἀνθλό του καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Φιλοσοφία τὸν ὑπέρτατο καὶ θειότατο οὐσιαστικὸ σκοπό της. "Η Ἑλληνικὴ φιλοσοφικὴ Σκέψη ὑψώνει τὴν πρώτη Ἑλληνικὴ Θρησκεία σὲ πλάτη καὶ ὑψη καὶ βάθη παγκόσμια καὶ παναιώνια. "Ο θεῖος μυσταγωγὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου δίκαια ὑψώνεται ώς ὁ ἐθνικὸς προφήτης καὶ μυσταγωγὸς ὅλων τῶν ἐθνικῶν προφητῶν καὶ μυσταγωγῶν τοῦ αἰωνίου Ἑλληνισμοῦ καὶ ώς ὁ καταχτητὴς τῆς Ἑλληνικῆς Αἰωνιότητας. Μόνο δοι δὲν κλεί-

νουν μέσα τους Ἐλληνικὴ καρδιὰ καὶ δὲν αἰστάνονται νὰ χοχλάζῃ μέσα τους τὸ Ἐλληνικὸν αἷμα, μόνο οἱ αἰώνιοι βάρβαροι ἢ «μειξοβάρβαροι» δὲν αἰστάνονται νὰ σπάῃ ἐδῶ τὸ στῆθός τους καὶ ἡ ψυχή τους νὰ σκίζεται ἀπὸ τὸ κορμί τους, νὰ συντρίψῃ τὶς ἀλυσσίδες ποὺ τὴν δένουν μὲ τὴν Ὅλη καὶ σὰν φλογοπόδαρο ἄτι νὰ πετάῃ στὸν Οὐρανό, στὸν Ἡλιο, στὸν Ὄλυμπο, στοὺς Θεοὺς καὶ στὸ Θεό: «ΜΟΝΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ Η ΗΜΕΤΕΡΑ ΓΗ ΚΑΙ ΜΗΤΗΡ ΕΞΕΛΕΞΑΤΟ ΚΑΙ ΕΓΕΝΝΗΣΕΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ, Ο ΣΥΝΕΣΕΙ ΤΕ ΥΠΕΡΕΧΕΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΗΝ ΚΑΙ ΘΕΟΥΣ ΜΟΝΟΝ ΝΟΜΙΖΕΙ». Ὅλη ἡ Γῆ ὅλου τοῦ Κόσμου γεννοῦσε μόνο ζῶα, ἀγρίμα καὶ σαρκοβόρα. Μόνη ἡ Ἐλληνικὴ Γῆ ἐγέννησε τὸν «Ἀνθρωπό», ὅχι τὸν «Ἀνθρωπό—ζῶο, ἀλλὰ τὸν ἀληθινό, τὸν τέλειο, τὸ φωτεινὸν καὶ ὁραῖο, τὸν πνευματικὸν κι ἐλεύθερον καὶ πνευματικὰ νικητὴν καὶ θριαμβευτήν, τὸν αἰώνιον Ἀνθρωπό, τὸν Ἐλληνικὸν Ἀνθρωπό, ποὺ ἡ οὐσία του ἀστραφτεῖ ἀπὸ φῶς καὶ εἶναι ὅλη φῶς κι ὅλη πνεῦμα («συνέσει ὑπερέχει») καὶ μόνον αὐτὸς πιστεύει στοὺς Θεοὺς καὶ στὴν θεία Δίκη! Ὁ ἥλιος τῆς Ἐλληνικῆς Πνευματολατρείας— Ἰδεολατρείας εἶναι ἐδῶ στὸ ἀπόγειό του καὶ σ’ ὅλη τὴν ἀπάνου ἀπ’ ὅλο τὸν Κόσμο ἀχτινοβολία του. Ὁ Ἀθηναϊκός, ὁ Ἐλληνικὸς Κόσμος, ὑμνεῖται ἀπὸ τὸ θεῖο καταχτητὴν τῆς Αἰωνιότητας γιὰ τὴν πνευματικὴν οὐσία του καὶ τὸ πνευματικὸν φῶς του. Ἡ ἀστραφτερὴ μουσικὴ συμφωνία καὶ τῶν δυὸς ὑψηλότερων μοτίβων τοῦ Πλατωνικοῦ πανηγυρικοῦ, τῆς Ἐλληνικῆς Πατριδολατρείας— Ἡρωολατρείας, τῆς Ἐλληνολατρείας, καὶ τοῦ Ἐλληνικοῦ Ἀντιβαρβαρισμοῦ, γεμίζει καὶ τὸ μέρος αὐτὸν δευτέρου ἔγκωμίου τῆς Αἰωνίας Ἀθήνας—Αἰωνίας Ἐλλάδας. Ἡ πολιτεία ὅλων τῶν Θεῶν τοῦ Ὄλυμπου ὑψώνεται ἀπάνω ἀπ’ ὅλο τὸν Κόσμο. Οἱ Θεοὶ τοῦ Ὄλυμπου γίνονται Θεοὶ ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ ὅλης τῆς Δημιουργίας! Ὁ λόγος τοῦ Πλ. εἶναι τόσο χτυπητὸς καὶ τόσο φωτερὸς καὶ φωτοπλημμυριστικός, οἱ ἀντιθέσεις του τόσο χτυπητές, ἔντονες, συντριπτικές καὶ σπαρταριστὲς μπρὸς στὰ μάτια μας, ὥστε δὲν ἐπιτρέπεται καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γεννηθῇ καὶ νὰ ὑπάρξῃ καμιαὶ ἀπολύτως, καὶ ἡ ἐλαχίστη, ἀμιφιβολία. «Ολα πλέουν ἐδῶ μέσ’ στὸ φῶς, μέσα στὸ ἀπόλυτο φῶς. Ὁ Πλατωνικὸς λόγος εἶναι ποταμός, καταρράχτης, θάλασσα, ὥκεανὸς φωτός, καὶ φωτοπλημμυρίζει καὶ φωτοκατακλύζει τὰ πάντα. Ἡ Ἀθηναϊκὴ Γῆ («ἥμετέρα γῆ τε καὶ μήτηρ») ἀντιθετεῖ στὸ «πᾶσα γῆ» καὶ ἡ Ἀθηναϊκὴ Γῆ ἐγέννησε τὸν Ἀνθρωπό καὶ «ΜΟΝΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ» ἔβγαλε τὸν καρπὸ ποὺ θρέφει ὅλο τὸ «ΑΝΘΡΩΠΕΙΟΝ ΓΕΝΟΣ». Καὶ τὸν καρπὸ αὐτὸν ἡ Ἀθηναϊκὴ Ψυχή, ἀπάνου ἀπὸ τὸ κατώτερο αἴσθημα τοῦ «Φθόνου» καὶ πλημμυρισμένη ἀπὸ τὴν αἰωνία οὐσία καὶ τὸ θεῖο φῶς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ— Ἐλληνικοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, τῆς Ἐλληνικῆς Ἀρετῆς, τῆς Ἐλληνικῆς Μεγαλοψυχίας, δήγισσας δλων τῶν αἰωνίων Ἐλληνικῶν Ἀρετῶν (Ἀριστοτ. Ἡθικ. Νικομάχεια Δ. ΙΙΙ.), τῆς Ἐλληνικῆς ἐσωτερικῆς Ὦμορφιᾶς, ἔχαρισε σ’ ὅλο τὸν ἄλλο Κόσμο («καὶ τοῖς ἄλλοις») κι ἔτσι ἔγινε ΜΑΝΑ—ΘΡΟΦΟΣ δλης τῆς Ἀνθρωπότητας. Τὸ μοτίβο αὐτὸν ἀνταποκρίνεται στὸ πιὸ πάνω μοτίβο (237 BC) γιὰ τὴν Ἀθηναϊκὴ Γῆ, ως «μητέρα» καὶ «τῷ ὄντι πατρίδα» τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Κόσμου, σὲ ἀντίθεση πρὸς δλη τὴν ἄλλη γῆ («πᾶσα γῆ») ως «μητριὰ» γιὰ δλους τοὺς ἄλλους λαοὺς δλου τοῦ ἄλλου Κόσμου. Ἐπίσης γιὰ νὰ

κατορθωθή νὰ ἀρπαχτῇ ἢ φιλοσοφικὴ σκέψη τοῦ Πλ. σ' ὅλο τὸ βάθος της, ὁ λόγος του «τούτου δὲ τοῦ καρποῦ οὐκ ἐφθόνησεν, ἀλλ᾽ ἔνειμεν καὶ τοῖς ἄλλοις» πρέπει νὰ συνδυαστῇ μὲ τὴν ὅλην φιλοσοφικὴν θεωρίαν του (μεταφυ-
σικὴ καὶ ἡθικὴ) γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ Κόσμου ἀπὸ ἐσωτερικὴν πλήμμυρα.
ἀγαθοσύνης τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀναπτύσσει στὸν Τίμαιο (29 Ε—30 Α—D): «Λέ-
γωμεν δὴ διὸ ἦν τινα αἰτίαν γένεσιν καὶ τὸ πᾶν τόδε ὁ ξυνιστάς ξυνέστησεν.
ἀγαθὸς ἦν, ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίγνεται φθόνος· τού-
του δ' ἑκτὸς ὃν πάντα ὁ τι μάλιστα γενέσθαι ἐβουλήθη παραπλήσια ἐαυτῷ...
βουληθεὶς γὰρ ὁ Θεὸς ἀγαθὸς μὲν πάντα, φλαῦρον δὲ μηδὲν εἶναι κατὰ δύνα-
μιν... πᾶν δόσον ἦν οὔτ' ἔστι τῷ ἀρίστῳ δοῶν ἄλλο πλὴν τὸ κάλλιστον». Κι ἐδῶ
κι ἐκεῖ γίνεται λόγος γιὰ τὸ «Φθόνο» ὡς οὐσίᾳ τοῦ Κακοῦ, τοῦ Ἀντιδη-
μιουργικοῦ, τῆς Ἀρνησης τῆς Ζωῆς. Τὸ Ἀγαθό, ἢ Ἀρετή, εἶναι ἐσωτερικὴ
νίκη καὶ συντομίᾳ τῶν δυνάμεων τῆς ἡθικῆς κατωτερότητας καὶ τοῦ ἡθικοῦ
πρωτογονισμοῦ, τοῦ «Φθόνου», τοῦ Κακοῦ, τοῦ Ζόφου τῆς Ζωῆς. Ὁ Θεὸς
ῶς ἀγαθὸς εἶναι ἀπάνου ἀπὸ τὸ «Φθόνο». Καὶ ἡ Ἀθηναϊκὴ πολιτεία στὴν
ἐσωτερική της πλήμμυρα ἀπὸ ἐσωτερικὴν ὥμορφιὰ κι ἐσωτερικὸ φῶς συντρίβει.
τὴ στενόκαρδη Κοσμοβιούρεωρία τῆς Ζωῆς, τὸ πνεῦμα τῆς ἐσωτερικῆς φτώχειας
καὶ τοῦ «Φθόνου», καὶ πανώρηα, ἀγαθή, μεγαλόψυχη, δημιουργική, ἡρωϊκή,
θριαμβευτική, ἀστραφτερή, ψαμπωτική, χαρίζει τὴ φυσικὴ καὶ πνευματικὴ θρο-
φή της σ' ὅλο τὸ ἀνθρώπινο Γένος! Ἡ φιλοσοφικὴ σκέψη τοῦ Πλ. εἶναι ἐδῶ
δηλοφάνερη. Ὁ Ἀθηναϊκός, ὁ Ἑλληνικός Ἀνθρωπος, ὡς πνευματικὸ καὶ θρη-
σκευτικὸ ὅν, ποὺ πιστεύει στοὺς Θεοὺς καὶ στὸν παγκόσμιο νόμο τοῦ Λόγου, τὸ
νόμο τῆς Δίκης, καὶ ὡς ἡθικὸ ὅν, ποὺ πλημμυράει ἀπὸ ἐσωτερικὸ φῶς καὶ
νικάει ἀπὸ ἐσωτερικὴν ὥμορφιὰ τὸ Κακό, τὸ «Φθόνο», ἀντιπαραβάλλεται πρὸς
ὅλο τὸν ἄλλο Κόσμο καὶ ὑψώνεται ἀπάνου ἀπὸ ὅλο τὸν ἄλλο Κόσμο. Ἡ οὐ-
σία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, στὰ μάτια τοῦ Πλ., εἶναι πνευματική, θρησκευ-
τική, ἡθική. Ὁ Ἑλληνικός Ἀνθρωπος εἶναι ὁ τύπος τοῦ «πνευματικοῦ» καὶ
τοῦ «ἡθικοῦ» ἀνθρώπου, τοῦ ὀραίου καὶ φωτισμένου καὶ τελείου ἀνθρώπου,
ὁ ἡρωας τῆς Ἱδέας, ὁ κυσμικὸς ἀγωνιστὴς τοῦ Θείου. Ὁ βάρβαρος ἀντίθετα
εἶναι ὁ τύπος τοῦ πρωτόγονου ἀνθρώπου, τὸ φυσικὸ ζῷο, τὸ θηρίο, τὸ ἀγρίμι,
τὸ σαρκοβόρο, τὸ ἀνθρώπινο χτῆνος, ποὺ ὑπακούει μόνο στοὺς νόμους τῆς
τυφλῆς, τῆς ζωώδικης καὶ χτηνώδικης ὑλικῆς Φύσης (Ἡ Ἰστορία καὶ ἡ Ἑλ-
ληνικὴ καὶ ἡ Παγκόσμια εἶναι τρανὴ ἀπόδειξη καὶ γιὰ τὴ μιὰ καὶ γιὰ τὴν
ἄλλη θέση). Τὸ νόημα τοῦ Πλατωνικοῦ στοχασμοῦ εἶναι καθαρότατο. «Ολοι
οἱ λόγοι τοῦ Πλ. «ἢ πᾶσα γῇ ἀνεδίδου καὶ ἔφυε ζῶα παντοδαπά, θηρία τε
καὶ βοτὰ» ἀναφέρονται στὸν κόσμο τῶν βαρβάρων, ἀπεναντίας οἱ λόγοι του
«ἢ ἡμετέρα (γῇ) θηρίων μὲν ἀγρίων ἀγονος καὶ καθαρὰ ἐφάνη, ἐξελέξατο δὲ
τῶν ζώων καὶ ἐγέννησεν ἀνθρωπον, ὃ συνέσει τε ὑπερέχει τῶν ἀλλων καὶ δι-
κην καὶ Θεοὺς μόνον νομίζει» ἀναφέρονται μόνο στὸν Ἑλληνικὸ Κόσμο. Στὰ
μάτια τοῦ Πλ. καὶ δλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου οἱ βάρβαροι δὲν ἔχουν
ὑψωθῆ ἀπάνω ἀπὸ τὸ πρῶτο στάδιο τῆς Ἰστορίας τοῦ ἀνθρώπινου Εἴδους,
τὸ στάδιο τοῦ ζωώδισμοῦ καὶ τῆς ἀπόλυτης κυριαρχίας τῶν φυσικῶν ἐνστέ-
χτων—ὅμων—παθῶν καὶ τῶν ὑλικῶν νόμων τῆς ὑλικῆς Φύσης, τοῦ κράτους.

τοῦ βασιλείου τῆς Ἀνάγκης, εἶναι «ζῷα παντοδαπά, θηρία τε καὶ βιοτὰ» καὶ «ἄγρια θηρία». Οὐ Ελληνικὸς ὅμως Κόσμος ἔχει ὑψωθῆ στὶς ἀνώτερες σφαιρές τῆς Ζωῆς, τὶς σφαιρές τοῦ Πνεύματος, τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῆς Ἐλευθερίας, ἔχει κυριαρχήσει ἀπόλυτα, ὑστερὸν ἀπὸ μακρότατους καὶ σκληρότατους ἀγῶνες αἰώνων πολλῶν, τὴν «ζωώδικη φύσην» καὶ ἔχει ἀνέβει στὸν κόσμο τῆς πνευματικῆς θρησκείας, τῆς θρησκείας τῶν «Θεῶν καὶ τῆς Δίκης», τῶν Θεῶν τοῦ Ὄλυμπου, τῶν νικητῶν τῶν Θεῶν τῆς πρώτης νατουραλιστικῆς Θρησκείας, τῶν Θεῶν τοῦ κόσμου τῶν βαρβάρων τῆς Ἀσίας. Ή πάλη καὶ ἡ νίκη τῶν Θεῶν τοῦ Ὄλυμπου ἐναντίον τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας καὶ τῶν ἄλλων νατουραλιστικῶν Θεῶν πρώτης περιόδου τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Θρησκείας συμβολίζει τὴν πάλη καὶ τὴν νίκη τοῦ πνευματικοῦ στοιχείου ἐναντίον τοῦ φυσικοῦ—ὑλικοῦ στοιχείου τῆς πνευματικῆς Ἰστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου. Χαρακτηριστικὲς γιὰ τὸ ἀληθινὸν νόημα τοῦ Πλατωνικοῦ στοχασμοῦ εἶναι οἱ ἀντιθέσεις τοῦ λόγου στὸ μέρος αὐτό. Καὶ χαρακτηριστικώτατη καὶ σπουδαιότατη εἶναι ἡ ἀντίθεση τῶν δυὸς ὅμημάτων «ἔφυε» καὶ «ἔξελέξατο». Τὸ πρῶτο ὅμημα ἀναφέρεται στὴν ὑλικὴν Φύση καὶ στοὺς μηχανικοὺς νόμους της, τοὺς νόμους τοῦ κράτους τῆς Ἀνάγκης, τὸ δεύτερο ὅμως ὅμημα ἀναφέρεται στὸν κόσμο τοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ βασιλείου τῆς Ἐλευθερίας. Σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῆς ὑλικῆς Φύσης ὁ κόσμος τῶν «παντοδαπῶν ζῴων, θηρίων καὶ βιοτῶν» «φύεται». Οἱ ἴδιοι νόμοι ἵσχουν καὶ γιὰ τὸν κόσμο τῶν βαρβάρων, ποὺ στὰ μάτια τοῦ Πλ. καὶ ὅλων τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶναι παρὰ ἔνας ἄλλος κόσμος «παντοδαπῶν ζῴων, θηρίων καὶ βιοτῶν». Οὐ κόσμος ὁμως τῆς πνευματικῆς Φύσης δὲν ὑπάγεται στὸ κράτος τῆς Ἀνάγκης καὶ στοὺς νόμους τῆς ὑλικῆς Φύσης, εἶναι δὲ κόσμος τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐλεύθερης ἐκλογῆς («ἔξελέξατο») καὶ ὑπακούει μόνο στοὺς νόμους τοῦ Πνεύματος, τοὺς νόμους τῆς Δημιουργικῆς Ἐλευθερίας—Αὐτονομίας. Οὐ κόσμος τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Ἐλευθερίας εἶναι δὲ Ἑλληνικὸς Κόσμος, δὲ μοναδικὸς κόσμος τῆς Παγκόσμιας Ἰστορίας ποὺ εἶναι ἀπάνου ἀπὸ ὅλο τὸν ἄλλο Κόσμο, τὸν κόσμο τῶν βαρβάρων, («ὑπερέχει τῶν ἄλλων») μὲ τὴν πνευματικὴν φύση του («συνέσει») καὶ τὴν θρησκευτικὴν πίστη στὴ Δίκη καὶ στοὺς Θεοὺς («καὶ δίκην καὶ θεοὺς MONON νομίζει») καὶ μὲ τὴν ἡθικὴν οὐσία του («τούτου δὲ τοῦ καρποῦ οὐκ ἔφθινησεν, ἀλλ᾽ ἔνειμεν καὶ τοῖς ἄλλοις»). Ή πνευματοποίηση καὶ ἡ ἀποθέωση τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνθρώπου, ἡ ταύτιση τῆς Ἑλληνικῆς φύσης, ποὺ πιστεύει στὴ Δίκη καὶ στοὺς Θεούς, μὲ τὴν πνευματικὴν φύση, τὴν φύση τοῦ Θείου, εἶναι ἡ οὐσία τοῦ πνευματικοῦ ἔργου ὅλων τῶν πνευματικῶν ἰεροφαντῶν καὶ ἐθναρχῶν τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ καὶ αὐτὴν εἶναι ἡ οὐσία καὶ ὅλης τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας. Ή ἀπόλυτη ταύτιση τοῦ Ἀνθρωπίνου, τοῦ τελείου Ἀνθρωπίνου, τοῦ Ἡρωϊκοῦ, μὲ τὸ Θεῖο! Η ἀποθέωση τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ ἡ κοσμικὴ ἀποκάλυψη τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεοῦ, ὡς Ἑλληνικοῦ Ἀνθρώπου, ὡς Ἑλληνικοῦ Ἡρωα! Οὐ Ἑλληνικὸς Θεὸς καὶ δὲ Ἑλληνικὸς Ἀνθρωπός (ἡ ἥρωϊκή, ἡ ἀγωνιστική καὶ δημιουργική Ἑλληνικὴ Προσωπικότητα) εἶναι ἀπὸ μιὰ οὐσία (Πιντάρου Νεμεον VI. στ. 1—3). Ο διαμαντένιος ὑμεναιος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεϊσμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνθρωπισμοῦ. Κτ' ἐδῶ οἱ τρεῖς κόσμοι τῆς ιερῆς καὶ ἀγίας Τριάδας τοῦ αἰώνιου Ἑλληνισμοῦ, τῆς

Τριάδας τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεοῦ, τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνθρώπου. Θεολατρεία, Πατριδολατρεία, Ἡρωολατρεία. Οἱ Ἀρχιμητέοις τοῦ αἰωνίου Ἑλληνικοῦ Ὅντος, τῆς Ἑλληνικῆς Ἰστορίας καὶ τῆς αἰωνίας Ἑλληνικῆς Μοίρας!

Τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς πνευματολατρείας καὶ θεολατρείας ἔμπνέει καὶ τὸ δεύτερο μέρος τοῦ δευτέρου ἐπαίνου τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας. Στὸ εἰσαγωγικὸ μοτίβο τοῦ πανηγυρικοῦ του ὁ Πλ. ἐτόνισε, ὅτι θὰ ἐγκωμιάσῃ πρῶτα τὴν «εὐγένειαν» τῶν ἡρώων τῆς πατρίδας του καὶ δεύτερο τὴν «τροφὴν καὶ τὴν παιδείαν» τους. «Υστερό» ἀπὸ τὸ ἐγκώμιο τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας γιὰ τὴ φυλετικὴ ἀγγύτητα τοῦ κόσμου της καὶ τὴν κοσμικὴ θέση καὶ μοίρα της ὃς μητέρας ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρώπινου Γένους προχωρεῖ στὸ ἐγκώμιο τῆς παιδείας τῶν ἡρώων της. «Υστερό» ἀπὸ τὴ φυσικὴ τροφὴν ἡ πνευματικὴ τροφὴ. Ἡ πνευματικὴ καὶ ἡρωϊκὴ καὶ θεϊκὴ φύση, ἡ Ἑλληνικὴ φύση, θέλει πνευματικὴ καὶ ἡρωϊκὴ καὶ θεϊκὴ τροφή. Τὸ Θεῖο ζητάει τὸ Θεῖο. Καὶ στὸν Κόσμο τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρετῆς, τὸν κόσμο τῶν ἡρώων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀθανασίας, σπορὰ τῶν Ἑλληνικῶν Θεῶν, πρέπει μόνο θεϊκὴ παιδεία: «Θρεψαμένη δὲ καὶ αὐξήσασα πρὸς ἥβην ἀρχοντας καὶ διδασκάλους αὐτῶν θεοὺς ἐπηγάγετο ὡν τὰ μὲν δινόματα πρέπει ἐν τῷ τοιῷδε ἔαν (—ἴσμεν γὰρ—) οὖ τὸν βίον ἡμῶν κατεσκεύασαν πρός τε τὴν καθ' ἡμέραν διαιταν, τέχνας πρώτους παιδευσάμενοι, καὶ πρὸς τὴν ὑπὲρ τῆς χώρας φυλακὴν ὅπλων κτῆσέν τε καὶ χρῆσιν διδαξάμενοι» (238 B). Ἡ φιλοσοφία τοῦ Μ. εἶναι σὲ ἀπόλυτη ἀρμονία μὲ τὴ φιλοσοφία τοῦ Τίμαιου στὸ ζήτημα τῆς Ἑλληνικῆς Θεολογίας καὶ Ἀνθρωπολογίας. Ὁ αἰώνιος Ἑλληνικὸς Ἀνθρωπος, ὁ Ἑλληνικὸς Ἡρωας, εἶναι σπορὰ τῶν Ἑλληνικῶν θεῶν. Οἱ ἡρωες τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου εἶναι πάντα «γεννήματα καὶ παιδεύματα θεῶν» (Τίμ. 24 D). Κι «ἔδρα καὶ παντοῦ καὶ πάντα ἡ ἀπόλυτη ἐνότητα τοῦ Ἀνθρωπίνου καὶ τοῦ Θείου, τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνθρώπου, τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου καὶ τῶν Ἑλληνικῶν Θεῶν. Ἡ πίστη στὸ Ἀπόλυτο καὶ τὸ Αἰώνιο, στὸ Λόγο, στὸ Θεῖο, εἶναι ἡ πιὸ βαθειὰ πίστη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου σ' ὅλες τὶς περίοδες τῆς Ἑλληνικῆς Ἰστορίας, καὶ τοῦ Ἀρχαίου καὶ τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ τοῦ Νεώτερου Ἑλληνισμοῦ. Τὸ «Θεῖο», ὁ «Λόγος», ἡ «Ἴδεα», στὴν αἰώνια μεταφυσικὴ Κοσμοθεωρία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἶναι ἡ πρώτη ὑπερβατικὴ πηγὴ καὶ μεταφυσικὴ αἰτία καὶ ἀρχὴ τοῦ Κόσμου. Ὁ Νοολογισμὸς—Ἴδεαλισμός, ὁ Ὑπερβατισμὸς καὶ τὸ ὑψηλὸ πνεῦμα τῆς αἰωνίας Μεταφυσικῆς, ἡ αἰωνία θρησκεία τῆς λατρείας τοῦ Πνεύματος, ὡς πρώτης ἀρχῆς ὅλης τῆς Δημιουργίας καὶ πρώτης πηγῆς τῆς Ἰστορίας, εἶναι ἡ αἰωνία Φιλοσοφία καὶ ἡ ἀκατάλυτη Κοσμοθεωρία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου ποὺ ἀπ' αὐτὴ πηγάζει καὶ ἡ αἰώνια ἡμική του Βιοθεωρία: «Ἐγ ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος».

γ'. ΤΟ ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ. Η ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ. ΟΙ ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑΣ (238 Β - 239 Α)

“Ο μεγαλειώδης δῆμος καὶ ἀφταστοῦ ὑψους Πλατωνικὸς αὖνος τῆς πολιτείας τῆς σοφίας καὶ τῶν αἰωνίων ἴδαινικῶν τῆς Ζωῆς εἶναι ἀκόμα στὴν ἀρχή του. Ἡ κατάκτηση τῆς πνευματικῆς Δημιουργίας μοιάζει μὲ τὴν κατάκτηση τῆς φυσικῆς Δημιουργίας. “Ὑστερό” ἀπὸ τὴν κατάκτηση μιᾶς κορυφῆς στὴ Φύση προβάλλει ἄλλη ἀπέραντη σειρὰ κορυφῶν. “Ο Πλάτων προχωρεῖ σ’ ὅλο τὸν πανηγυρικό του σὰν ἔνας γίγαντας ποὺ δρασκελάει τὴ μιὰ ὑστερό” ἀπὸ τὴν ἄλλη τὶς κορυφὲς ἀπέραντης ὁροσειρᾶς. “Ὑστερό” ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς Ἐλληνικῆς Φύσης ἔχεται τὸ πρόβλημα τοῦ Ἐλληνικοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ Ἐλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Καὶ τὸ πρόβλημα αὐτὸν θέτει τὸ πρόβλημα τῆς Ἐλληνικῆς Πολιτείας. “Ὑστερό” ἀπὸ τὴν κατάκτηση τῶν κορυφῶν τῆς θεϊκῆς φύσης καὶ τῆς θεϊκῆς παιδείας τῶν ἡρώων γεναρχῶν καὶ προγόνων τοῦ ἀθανάτου κόσμου τῆς Πατρίδας ὅλων τῶν Ἐλληνικῶν Πατρίδων ὁ Πλ. προχωρεῖ τώρα στὴν πιὸ ψηλή του κατάκτηση, στὰ ὑψη ὅπου τὸ φῶς τοῦ μυστηρίου ὅλων τῶν μυστηρίων τῆς Ἐλληνικῆς θαυματουργίας καὶ τῆς Ἐλληνικῆς Μοίρας, τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐλληνικῆς Ἐλευθερίας. Ἡ Ἐλευθερία εἶναι ἡ δήγητσα ὅλων τῶν δημιουργικῶν δυνάμεων καὶ ἀξιῶν τῆς Ἐλληνικῆς Ζωῆς καὶ τὸ πρόβλημα τῆς οὐσίας της καὶ τῆς κοσμικῆς ἐπιβολῆς καὶ ἀχτινοβολίας της εἶναι ἀπὸ τὰ ὑψηλότατα προβλήματα τῆς Ἐλληνικῆς Ἰστορίας. Τὸ πρόβλημα δῆμος τῆς Ἐλευθερίας εἶναι πρόβλημα Πολιτείας. Ο κόσμος τῆς Ἐλευθερίας δὲ νοεῖται ποτὲ ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμο τῆς Πολιτείας. Ο φωτισμὸς συνεπῶς τοῦ προβλήματος τῆς Ἐλευθερίας ἐπιβάλλει μὲ ἀπόλυτη ἀναγκαιότητα τὸ φωτισμὸς τοῦ προβλήματος τῆς Πολιτείας. Καὶ αὐτὸς εἶναι τώρα ὁ μεγάλος σκοπὸς τοῦ Πλ. Ἡ θεϊκὴ καταγωγὴ καὶ ἡ θεϊκὴ παιδεία τῶν ἡρώων τῆς Αἰωνίας Ἀθηναῖς—Αἰωνίας Ἐλλάδας, «γεννημάτων καὶ παιδευμάτων» τῶν Ἐλληνικῶν Θεῶν, ἔξηγοῦν, στὰ μάτια τοῦ Πλ., τὸ θαῦμα ὅλων τῶν θαυμάτων τῆς Ἐλληνικῆς Ζωῆς καὶ τῆς Ἐλληνικῆς Ἰστορίας, τὸ θαῦμα τῆς Ἐλληνικῆς Πολιτείας, τῆς Ἐλληνικῆς Πατρίδας, ἵερῆς Μητέρας τῆς Ἐλληνικῆς Ἐλευθερίας. Ἀπὸ τὰ ὑψη τῶν κορυφῶν τοῦ Ἐλληνικοῦ Ὀλύμπου ἀκούγεται, γιὰ πρώτη φορὰ στὴν πνευματικὴ Ἰστορία ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητας, ἡ θεία μουσικὴ συμφωνία τῆς πιὸ βαθειᾶς καὶ πιὸ ὑψηλῆς φιλοσοφίας π’ ἀκούστηκε ποτὲ σ’ ὅλο τὸν Κόσμο γιὰ τὴν ἀληθινὴ φύση τῆς Πολιτείας, τῆς Ἐλληνικῆς Πολιτείας, ὃς ἐθνικοῦ πνευματικοῦ καὶ ἡθικοῦ, παιδαγωγικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ὁργανισμοῦ, ὃς ἵερης μήτρας τῆς Ἐλληνικῆς Προσωπικότητας, τοῦ Ἐλληνικοῦ Ἀνθρώπου, ὃς τοῦ πιὸ ἀχτινοβόλου ὄντος ὅλης τῆς Δημιουργίας καὶ βασιλῆα τοῦ Σύμπαντος. Ο πρῶτος μύστης τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς φιλοσοφίας εἶναι ὁ θεῖος ἵεροφάντης τῆς θρησκείας τοῦ Διός, ὁ διόπληχτος ποιητὴς τοῦ Προμηθέα καὶ τῆς Ὁρέστειας. Στὴν ἀρχὴ τῶν «Ἐπτὰ ἐπὶ Θίβας» διακηρύσσεται, στὴ θεόπνευστη καὶ ἱερόπρεπη γλώσσα καὶ μουσικὴ τοῦ κορυφαίου ὅλων τῶν δραματικῶν καὶ τραγικῶν ποιητῶν ὅλων τῶν αἰωνῶν, τὸ εὐαγγέλιο τῶν αἰωνίων δογμάτων τῆς Ἐλληνικῆς Πατριδολατρείας ποὺ ἐπιβάλλει τὴ θυσία ὅλων στοὺς βω-

μοὺς τῶν ἐθνικῶν Θεῶν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδας, τῆς «φιλτάτης τροφοῦ», «ἥ γὰρ νέους ἔρποντας εὐμενεῖ πέδω, ἀπαντα πανδοκοῦσα παιδείας δὲ λον, ἐθρέψατ⁹ οἰκητῆρας ἀσπιδηφόρους πιστοὺς ὅπως γένοισθε πρὸς χρέος τόδε»¹ («Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας, 17—20).

Η φιλοσοφία αὐτὴ τοῦ Αἰσχύλου γιὰ τὴν οὐσία τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, ὡς «φιλτάτης τροφοῦ» τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, ἀποκορυφώνεται καὶ βρίσκει τὴν τελεία φιλοσοφικὴ θεμελίωσή της στὴ φιλοσοφία τοῦ Πλ. Τὸ κεντρικὸ ἔργο τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας, ἥ «Πολιτεία», θεμελιώνεται ἀπάνω στὴν ἀρχὴ αὐτὴ τῆς οὐσίας τῆς Πολιτείας, ὡς ἐθνοπαιδαγωγικοῦ καὶ ἐθνοπολιτιστικοῦ δργανισμοῦ. Καὶ τὸ φῶς τῆς ἀρχῆς αὐτῆς φωτίζει καὶ ὅλα τὸ ἄλλα ἔργα τοῦ Πλ. ὡς καὶ τὸν πανηγυρικό του τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας: «Γεννηθέντες δὲ καὶ παιδευθέντες οὕτως οἵ τῶνδε πρόγονοι φύκουν πολιτείαν κατασκευασάμενοι, ἵστις δρμῶς ἔχει διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι. Πολιτεία γὰρ τροφὴ ἀνθρώπων ἐστίν, καλὴ μὲν ἀγαθῶν, ἥ δὲ ἐναντία κακῶν». (238 BC). Η ἀρχὴ αὐτὴ τῆς οὐσίας τῆς Πολιτείας, ὡς «τροφοῦ» τοῦ Λαοῦ, εἶναι ἀπὸ τὶς ὑψηλότερες συλλίγματα μόνο τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ τὶς πιὸ θεμελιακὲς ἀρχὲς τῆς Ἑλληνικῆς πνευματοθεωρίας ὅλων τῶν αἰώνων ποὺ φωτίζει τὴν βαθύτερη φύση καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Θρησκείας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καὶ ἔξηγετ τὸ μυστήριο τῆς πνευματικῆς θαυματουργίας τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ. Ο Ἀνθρωπος, στὰ μάτια τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου, εἶναι, ὅπως τονίστηκε καὶ πιὸ πάνω, μόνο «πολιτικὸν ζῷον» καὶ συνεπῶς γέννημα καὶ θρέμμα καὶ παίδευμα τῆς πολιτείας. Γιεννιέται, ἀνατρέφεται, μεγαλώνει, ὠριμάζει, ζεῖ, ὑπάρχει, αἰστάνεται, στοχάζεται, βούλεται, κινιέται, ἐνεργεῖ, μεγαλουργεῖ ἥ συντρίβεται, λάμπει ἥ σβύνει, ἀκμάζει ἥ παρακμάζει, εὔτυχεῖ ἥ δυστυχεῖ μέσα στὴν Πολιτεία. Η Πολιτεία εἶναι ἥ μάνα του, ἥ ζωή του, ἥ εὔτυχία του, ἥ ίστορία του, ἥ μοίρα ὅλων τῶν μοιρῶν του. Η ζωὴ τοῦ Ἀνθρώπου, ὡς ἀτόμου, στὸ βάθος καὶ στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, δὲν εἶναι ἀτομική, ἀλλὰ κοινωνική, πολιτική, καὶ μόνο κοινωνική—πολιτική. Η Πολιτεία εἶναι ἕνα «Ολο, ἔνας ζῶν δργανισμός, «ζῷον ἔμψυχον ἔννουν τε τῇ ἀληθείᾳ», καὶ ὅλα τὰ ἀτομά της, ἀτομα μονάχα ἀπὸ φυσικὴ ἀποψη, εἶναι δργανικὰ μέλη της ὅπως τὰ μέλη—δργανα τοῦ σώματος ἐνὸς φυσικοῦ ζῶντος δργανισμοῦ καὶ μὲ τὴν ἴδια δργανικὴ σχέση τῶν δργανικῶν μελῶν μὲ τὸν ὅλο δργανισμό.

Απὸ τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφία τῆς Μεταφυσικῆς τῆς Πολιτείας, τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, βγαίνει ἥ φιλοσοφία τῆς Ἡθικῆς τῆς Πολιτείας καὶ τῶν ὑψηλότατων καὶ βαρύτατων ἥθυκῶν ὑποχρεώσεών της. Στὸ φῶς τῆς φιλοσοφίας αὐτῆς ἥ Ἑλληνικὴ Πολιτεία εἶναι ἥ ίερὴ μήτρα τῆς Ἑλληνικῆς Προσωπικότητας, ὡς «ἐντελέχειας» τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτομικότητας. Η Προσωπικότητα εἶναι βλαστὸς καὶ ἀνθροπού του θείου ὑμεναίου τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἀτομικότητας. Η Ἀτομικότητα εἶναι ἥ ὑλη—δύναμη τῆς δημιουργίας τῆς

1. «Ποὺ ὅταν παιδιὰ σεργόσαστε στὸ βλογημένο της χῶμα,
τῆς παιδείας σας πῆρε ἀπάνου της ὅλο τὸ βάρος
καὶ πολίτες της σᾶς ἀνάθρεψε ἀσπιδηφόρους
καὶ προμάχους της γιά τῆς σωτηρίας της τὸ χρέος σας τούτης τῆς ὁρας».

Προσωπικότητας.⁶ Η Προσωπικότητα είναι δ σκοπός, ή μορφή, ή ἐντελέχεια, ή ἔνέργεια, τὸ τελειωμένο καλλιτέχνημα. Καὶ τὸ καλλιτέχνημα τῆς Ἑλληνικῆς Προσωπικότητας, τῆς Ἑλληνικῆς δημιουργικῆς Προσωπικότητας, πλάθεται μέσα στὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία καὶ μόνο μέσα στὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία. Δίχως τὸ παιδαγωγικό, πνευματικομορφωτικό, αἰσθητικὸ καὶ ἡμοπλαστικὸ ἔργο τῆς Πολιτείας, ως ὁργανισμοῦ πνεύματος καὶ πολιτισμοῦ, ὁργανισμοῦ ἀρετῆς καὶ μορφῆς καὶ ἐντελέχειας, δὲν ὑπάρχει, γιὰ τὸν Ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ Κόσμο, Ἀνθρωπος, ὃς «πολιτικὸν ζῶον», ἀλλὰ μονάχα τὸ φυσικὸ ζῶο, ως πρωτόγονη, ἀκατέργαστη, ἀδιαμόρφωτη καὶ ἀπλαστη φυσικὴ ὕλη, τὸ ἀγρέα, τὸ «θηρίον» (*Αριστ. Πολιτ. A, 2. 1253 A*).

Η Ἑλληνικὴ Πολιτεία, στὸ ἱερότατο αὐτὸν νόημα τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου τοῦ καλοῦ καιροῦ, είναι ή ἄγια Μητέρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνθρώπου, ως Προσωπικότητας, καὶ τῶν θαυμάτων τῆς Ἑλληνικῆς Προσωπικότητας, τῶν θαυμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, τῆς Ἑλληνικῆς Θρησκείας, τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης, τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, τῆς Ἑλληνικῆς Ἡθικῆς, τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου, μὲν ἐνα λόγο ὅλων τῶν ἀξιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ποὺ κάνουν τὴν Ἑλληνικὴ Ζωὴν ἀξια νὰ τὴν ξήσῃ δ Ἑλληνικὸς Ἀνθρωπος.

Ἀπὸ τὴν φιλοσοφία αὐτὴν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας βγαίνουν δλες οἱ θεωρίες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων γιὰ τὴν ἱερότητα καὶ τὴν θρησκευτικὴ φύση τῆς «Ἑλληνικῆς Πατρίδας» καὶ τὸν ὁργανικὸ δεσμὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πατριδολατρείας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Θεολατρείας. Καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιο νόημα τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας βγαίνει δλη ή «Ἀγωνιστικὴ» τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Προσωπικότητας, τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνθρώπου—«Ἡρωα, καὶ ἀπὸ τὸ νόημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγώνα τὸ νόημα τῆς Ἑλληνικῆς ἀρετῆς, τοῦ ἀπογείου τῆς Ἑλληνικῆς Δημιουργίας καὶ τοῦ ὑπέρτατου σκοποῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ζωῆς. Τῆς Ἑλληνικῆς ἀρετῆς, ως φυσικῆς καὶ πνευματικῆς καὶ ἥθικῆς ρώμης καὶ ἀντρείας καὶ ἀδιάκοπης πάλης καὶ δημιουργίας γιὰ τὸ κοινὸ ἀγαθὸ δλης τῆς Πολιτείας καὶ θυσίας στὸ βωμὸ τῆς Πολιτείας, ως ἀρμονίας τοῦ Φυσικοῦ καὶ τοῦ Πνευματικοῦ καὶ τοῦ Ἡθικοῦ κάτω ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη κυριαρχία καὶ ἐπιβολὴ τοῦ Λόγου, τοῦ Διός, «πατέρα θνητῶν καὶ ἀθανάτων» καὶ ἀνακτα τοῦ Ἑλληνικοῦ Σύμπαντος. Η Ἑλληνικὴ Πατριδολατρεία—«Ἡρωολατρεία, ή Ἑλληνικὴ Θεολατρεία, ή Ἑλληνικὴ Πνευματολατρεία, ή Ἑλληνικὴ Ὡραιολατρεία θεμελιώνονται ἀπάνω στὴ φιλοσοφία αὐτή, μεταφυσικὴ καὶ ἥθική, τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ μόνο ἀπάνω στὴ φιλοσοφία τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

Σύμφωνα μὲ τὴν αἰώνια αὐτὴν Κοσμοβιοθεωρία τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸ θαῦμα τῆς κοσμικῆς μεγαλουργίας καὶ ἀχτινοβολίας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Κόσμου είναι τὸ θαῦμα τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας. Καὶ δ τιτάνειος ἀγώνας δλης τῆς ζωῆς τοῦ Πλ. θὰ είναι δ ἀγώνας τοῦ φιλοσοφικοῦ θεμελιωμοῦ καὶ τῆς ἴστορικῆς δημιουργίας τῆς ἴδαικῆς καὶ τελείας Ἑλληνικῆς Πολιτείας, ως «τροφοῦ» τῆς ἀληθινῆς Ἑλληνικῆς Προσωπικότητας, τῆς ἀγωνιστικῆς καὶ ἱρωϊκῆς καὶ δημιουργικῆς Ἑλληνικῆς Προσωπικότητας. Τὸ πρόβλημα τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας είναι τὸ ὑψηλότατο καὶ τὸ κεντρικὸ πρόβλημα τῆς Ἑλληνικῆς ἴστορίας, τὸ ἴδιο τὸ πρόβλημα τῆς Ἑλληνικῆς Μοίρας, καὶ δὲν ἥταν δυνατὸ παρὰ νὰ είναι καὶ τὸ κεντρικὸ πρόβλημα δλης

τῆς ζωῆς καὶ δλης τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνος. Καὶ ὁ πανηγυρικὸς τῆς Αἰωνίας Ἀθήνας, ὡς «Μητέρας» δλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ δλου τοῦ Κόσμου, ἔπειτε νὰ ὑψωθῇ στὸ φωτισμὸς τοῦ προβλήματος τῆς οὐσίας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος καὶ ν^o ἀποκορυφωθῇ μὲ τὸ ἔγκώμιο τοῦ θεοῦ αἰωνίου πνεύματος καὶ τῆς θεοῦ αἰωνίας ψυχῆς τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, γιατὶ μόνο μὲ τὸ φωτισμὸς αὐτὸς θὰ φωτίζοταν τὸ μυστήριο τοῦ κοσμοϊστορικοῦ ἔργου καὶ τῆς κοσμοϊστορικῆς Μοίρας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Κόσμου. Σκοπὸς τοῦ Πλ. ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἔξῆς θάναι ν^o ἀποδεῖξῃ φιλοσοφικά, δτι τὰ θαύματα τῶν κοσμοϊστορικῶν νικῶν τοῦ Μαραθώνα καὶ τῆς Σαλαμίνας καὶ δλων τῶν ἀλλων Ἀθηναϊκῶν νικῶν στοὺς Ἑλληνομηδοπερσικοὺς πολέμους ὑπῆρξαν καρποὶ καὶ θαύματα μονάχα τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας: «Ως οὖν ἐν καλῇ πολιτείᾳ ἐτράφησαν οἱ πρόσθεν ἥμαν, ἀναγκαῖον δηλῶσαι, δι' ἣν δὴ κάκεῖνοι ἀγαθοὶ καὶ οἱ νῦν είσιν, ὃν οἶδε τυγχάνουσιν ὅντες οἱ τετελευτηκότες» (238 C). Ἡ ἀνάγκη ν^o ἀποδεῖξῃ τὴν αἰώνια ἀλήθεια, δτι δλα τὰ θαύματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Ε' αἰώνα ποὺ ὑψώσαν τὴν Αἰωνία Ἐλλάδα στὸ κέντρο δλης τῆς Ἀνθρωπότητας καὶ στὴν κορυφὴ τῆς Παγκόσμιας Ἰστορίας ὑπῆρξαν θαύματα τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, ὅδηγει τὸν Πλ. στὸ νὰ φωτίσῃ τὸ πρόβλημα τῆς οὐσίας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος καὶ νὰ δώσῃ σ^o δλη τὴν Ἀνθρωπότητα τὴν πιὸ φωτεινὴ εἰκόνα τῆς οὐσίας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας καὶ συνάμα τὴν πιὸ ὑψηλὴ φιλοσοφία τῆς Πολιτείας ποὺ ἔγνωρισε ποτὲ δλος δ Κόσμος: «Ἡ γὰρ αὐτὴ πολιτεία καὶ τότε ἦν καὶ νῦν, ἀριστοκρατία, ἐν τῇ νῦν τε πολιτευόμενα καὶ τὸν ἀεὶ χρόνον ἔξ ἔκεινου ὡς τὰ πολλά. Καλεῖ δὲ δ μὲν αὐτὴν δημοκρατίαν, δ δὲ ἄλλο, φ̄ ἀν χαίρη, ἔστι δὲ τῇ ἀληθείᾳ μετ^o εὑδοξίας πλήθους ἀριστοκρατία» (238 CD). Ο Πλ. ἀποκαλύπτει ἔδω, δτι ἡ θεμελιακὴ ἀρχὴ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος ἦταν ἡ θεμελιακὴ ἀρχὴ τῆς Δημοκρατίας, ἡ ἀρχὴ τῆς λαϊκῆς ἢ ἔθνικῆς κυριαρχίας, τῆς «εὐδοξίας πλήθους». Ἡ Ἀθηναϊκὴ πολιτεία, στὸ φῶς τῆς Πλατωνικῆς αὐτῆς πνευματοθεώριας τοῦ Μ., ἦταν στὴν οὐσία της ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ἢ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑ, μ^o ἄλλους λόγους μιὰ πυραμίδα ποὺ βάση της ἦταν ἡ Δημοκρατία καὶ κορυφή της ἡ Ἀριστοκρατία. Στὸ φῶς αὐτὸς τοῦ μυστηρίου τῆς οὐσίας τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, ποὺ ὑπῆρξε ἡ θεοῦ πηγὴ τοῦ κοσμικοῦ μεγαλείου τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Κόσμου καὶ τῆς θεορικῆς Μοίρας δλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πραγματοποιεῖται γιὰ πρώτη καὶ μοναδικὴ φορὰ στὴν πολιτικὴ Ἰστορία δλης τῆς Ἀνθρωπότητας, ἡ θεορικὴ ἐνότητα τῶν δυὸς αἰώνια ἀντίμιαχων πολιτικῶν κόσμων, ποὺ στὰ μάτια δλου τοῦ ἄλλου Κόσμου δλων τῶν λαῶν τῆς Γῆς χωρίζονται ἀπὸ πραγματικὰ ἀγεφύρωτα βάραθρα, τῶν κόσμων τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἀριστοκρατίας. Πρὸιν ὅμως προχωρήσουμε στὸ φωτισμὸς τοῦ μυστηρίου τῆς θεορικῆς ἐνότητας τῶν δυὸς αὐτῶν κόσμων στὴ ζωὴ καὶ στὴν θεορία τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, πρέπει νὰ ἴδομε καθαρὰ καὶ ἔαστερα τὴν οὐσία τοῦ θεορικοῦ καρποῦ τῆς θεοῦ αὐτῆς ἐνωσης δπως μᾶς τὴν ἀποκαλύπτει δ θεῖος μύστης καὶ θεούσιργὸς τῆς Ἑλληνικῆς Αἰωνιότητας: «Ἐγκρα τὲς δὲ τῆς

πόλεως τὰ πολλὰ τὸ πλῆθος, τὰς δὲ ἀρχὰς δίδωσι καὶ κράτος τοῖς ἀεὶ δόξασιν ἀρίστοις εἶναι, καὶ οὕτε ἀσθενείᾳ οὔτε πενίᾳ οὔτε ἀγνωσίᾳ πατέρων ἀπελήλαται οὐδεὶς οὐδὲ τοῖς ἐναντίοις τετίμηται, ὥσπερ ἐν ἄλλαις πόλεσιν, ἀλλὰ εἴς ὅρος, ὁ δόξας σοφὸς ἦ ἀγαθὸς εἶναι κρατεῖ καὶ ἀρχει» (238 D).

Ο Πλάτων δίνει ἔδω τὸ ἀληθινὸν αἰώνιο νόημα τῆς οὐσίας τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, ποὺ κλείνει μέσα του καὶ τοὺς δυὸ κόσμους τῆς πολιτικῆς ζωῆς τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ, τὸν κόσμο τοῦ κράτους τοῦ «Πλήθους», τοῦ «Δῆμου», τοῦ «Λαοῦ», μὲν ἐνα λόγο τῆς Δημοκρατίας, καὶ τὸν κόσμο τοῦ κράτους τῶν δημιουργικῶν, τῶν πνευματικῶν καὶ ἡθικῶν ἀξιῶν τῆς Δημοκρατίας, τῆς πνευματικῆς καὶ ἡθικῆς ἥγεσίας τοῦ Λαοῦ, τῶν «ἀρίστων». Η οὐσία τῆς Ἰδανικῆς καὶ τελείας Ἑλληνικῆς Πολιτείας, ποὺ ίστορικὰ ἐνσποκώνει μόνο ἦ Ἀθηναϊκὴ πολιτεία, ἀποκαλύπτει ἔδω ὁ Πλ., εἶναι ἦ Δημοκρατία, καὶ ἦ οὐσία τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας εἶναι ἦ Ἀριστοκρατία. Η Πλατωνικὴ αὐτὴ διαπίστωση, στὴν πρώτη ματιά, ξαφνίζει καὶ φαίνεται σὰν παράξενη καὶ προβληματικὴ κι ἐπιβάλλεται νὰ διαφωτιστῇ ὅσο μπορεῖ πιὸ πλατειὰ καὶ πιὸ ξάστερα. Ἀλλὰ πρὸν ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀληθινοῦ νοήματος τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας—Ἀριστοκρατίας εἶναι ἀνάγκη νὰ διαφωτιστῇ τελείως τὸ πρόβλημα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας.

Ο Πλ. τονίζει ἔδω πρῶτα - πρῶτα, ὅτι ἦ θεμελιακὴ ἀρχὴ τοῦ πολιτεύματος τῆς πατρίδας του ἦταν ἦ αἰώνια ἀρχὴ κάθε ἐλεύθερης πολιτείας, ἦ Δημοκρατία («ἐγκρατεῖς τῆς πόλεως τὸ πλῆθος»). Ο Δῆμος, ὁ Λαός, τὸ κοινωνικὸ κι ἐθνικὸ Σύνολο, τὸ Ἐθνος, εἶναι ὁ μοναδικὸς κυρίαρχος καὶ ἀπολυταρχικὸς μονάρχης μέσα στὴν πολιτεία (Εὑρυπ. Ἰκέτ. 352—3). Η Πολιτεία εἶναι τὸ σπίτι τοῦ Δήμου, τοῦ Λαοῦ, τῆς «Ολότητας» τοῦ Λαοῦ, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κυβερνιέται παρὰ μονάχα σύμφωνα μὲ τὴ θέληση τοῦ Λαοῦ, τῆς «Ολότητας» τοῦ Λαοῦ. Ο «Δῆμος», ὁ Λαός, εἶναι ἦ ΜΟΝΗ ΑΡΧΗ ΚΑΙ Η ΜΟΝΗ ΠΗΓΗ ὅλης τῆς ζωῆς τῆς Πολιτείας καὶ ὅλων τῶν ἔξουσιῶν καὶ ἀξιωμάτων τῆς Πολιτείας. Ο Δῆμος, ὁ Λαός, «τὰς ἀρχὰς δίδωσι καὶ κράτος» (238 D). Η θέληση τοῦ Λαοῦ, τοῦ Ἐθνους, καὶ μόνο ἦ θέληση τοῦ Λαοῦ, τοῦ Ἐθνους, εἶναι ἦ θέληση τῆς Πολιτείας, ἦ δημιουργική της οὐσία, τὸ «πρῶτον κινοῦν» ὅλης τῆς ζωῆς της καὶ ὅλης τῆς ιστορίας της καὶ ἦ ίστορική της Εἶμαρμένη.

Η ἀρχὴ αὐτὴ τῆς ἀπόλυτης λαϊκῆς ἦ ἐθνικῆς κυριαρχίας εἶναι ἦ μοναδικὴ αἰώνια ἀρχὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ιστορίας τῆς Πολιτείας, ὅταν ἦ Πολιτεία εἶναι ἐλεύθερη Πολιτεία. Οταν δὲν ίσχυῃ ἀπόλυτα ἦ ἀρχὴ αὐτή, ὅταν ὁ Λαός, ὡς πανκοινωνικὴ καὶ πανεθνικὴ Ολότητα, δὲν εἶναι ἀπόλυτος κυρίαρχος μέσα στὴν Πολιτεία, θὰ εἰπῇ, πώς ὁ Λαός, τὸ κορμὶ καὶ ὁ ὅλος δραγνισμὸς τῆς Πολιτείας, δὲν εἶναι ἐλεύθερος. Στὴν περίπτωση αὐτὴ κάποιος ἄλλος ἦ κάποιοι ἄλλοι εἶναι ὁ κυρίαρχος ἦ οἱ κυρίαρχοι τῆς Πολιτείας καὶ δλος ὁ ἄλλος ὑπόλοιπος κόσμος εἶναι «δοῦλος» εἴτε τοῦ Ἐνός, τοῦ Μονάρχη, εἴτε τῶν Ολίγων, τῶν Ολιγαρχῶν, καὶ τὸ πολίτευμα εἶναι ἦ Μοναρχία Ἠ Ολιγαρχία. Καὶ ἦ ἀρχὴ αὐτὴ ἦταν ἦ θεμελιακὴ ἀρχὴ τῆς πολιτικῆς ζωῆς καὶ ὅλης τῆς πολιτικῆς ιστορίας τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου ἀπὸ τὴ στιγμὴν

ποὺ ἀνάτειλε ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια ἀπάνω στὴν Ἑλληνικὴ Γῆ ὁ ἥλιος τῆς Ἑλληνικῆς πολιτικῆς Ἐλευθερίας. Ἀπὸ τὴν κοσμοϊστορικὴν στιγμὴν ποὺ δὲ Ἑλληνικὸς Δῆμος, δὲ Ἑλληνικὸς Λαός, ἔγινε στὴν Ἀρχαίᾳ Ἑλλάδα πολιτικὰ ἐλεύθερος καὶ νοικοκύρης μέσα στὸ σπίτι του (ὕστερος ἀπὸ τὴν πτώση τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Φεουδαρχισμοῦ τῆς προομηρικῆς Ἐποχῆς) τὸ πολίτευμά του ὑπῆρξε ἡ Δημοκρατία (τὸ προσωρινὸν καὶ παροδικὸν ἴστορικὸν φαινόμενο τῆς Ἑλληνικῆς Τυραννίας δὲν ἀλλάζει τὰ πράγματα καὶ ἀντίθετα ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀπόλυτην αὐτὴν ἀλήθειαν ἀποκαλύπτοντας τὴν δύναμην τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ τὸ πάθος τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου γιὰ τὴν πολιτικὴν Ἐλευθερία). Τὰ ἀλλαλάζοντα κύμβαλα ὅλων τῶν γεννημένων πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ διαγιέδων τοῦ Σύγχρονου Νεοελληνισμοῦ, ποὺ γι' ἀνομολόγητους ἀτομικιστικοὺς σκοποὺς δὲν κάνουν τὰ τελευταῖα χρόνια τίποτο ἄλλο μὲ τὴν τυφλὴν μίμησή τους ὅλων τῶν Ἀσιατικῆς ἁίζας πολιτικῶν καὶ ἰδεολογικῶν ὅλοκληρωτισμῶν τῆς Εὐρώπης παρὰ νὰ μεταβάλλουν τὴν ὥραιότερη χώρα ὅλου τοῦ Κόσμου σὲ χώρα ἀπέραντων δασῶν σταυρῶν καὶ κοιλάδων θρήνου καὶ σπαραγμοῦ ἀπείρων μαυροφόρων Ἑλληνίδων γυναικῶν καὶ ὄρφανῶν ὅλης τῆς Ἑλλάδας, γεμίζουν τὸ Ἑλληνικὸν Στερέωμα μὲ τὶς ἵαχες τῶν ἀλλαλαγμῶν τους καὶ τῶν κορακορωγμῶν τους καὶ τῶν σωρειτῶν τῶν φλυαρομωρολογιῶν τους, πῶς τάχα ἡ Δημοκρατία δὲν ὑπῆρξε σχεδὸν ποτὲ πολίτευμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Ἰστορία ὅλου τοῦ Κόσμου δὲν ἔγνωρισε ποτὲ ἄλλοτε πιὸ μεγάλη καὶ πιὸ ἀνίερη βλαστήμια καὶ πιὸ βέβηλη θεωρία ἐναντίον τῶν Ἱερῶν καὶ ἀγίων ἐνὸς λαοῦ. Καὶ ἡ πιὸ βιαστικὴ καὶ ἔξωτερη ἐπισκόπηση τῆς Ἑλληνικῆς Ἰστορίας καὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς ὅλης τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας σ' ὅλους τοὺς αἰῶνές της ἀπὸ τοὺς πανάρχαιους καιροὺς τῶν πρώτων ἀγώνων της ἐναντίον τῆς Ἀσίας (τοῦ Ἑλληνοτρωποῦ πολέμου) φέρνει στὸ φῶς, ὅτι ἀπὸ τοὺς καιροὺς αὐτοὺς ἡ Δημοκρατία, τὸ κράτος τοῦ Ἑλληνικοῦ Δήμου, τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὡς κοινωνικοῦ κι ἐθνικοῦ Συνόλου, ὑπῆρξε ἡ πρώτη ἀρχὴ καὶ ἡ οὖσία καὶ ἡ ψυχὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ζωῆς καὶ ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς Ἰστορίας καὶ ἡ μοναδικὴ ἱερὴ μήτρα τοῦ αἰώνου τοῦ Ἑλληνικοῦ θαύματος τῶν Ἀρχαίων Καιρῶν.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ τελείου διαφωτισμοῦ καὶ τῆς τελείας κατανόησης τοῦ Πλατωνικοῦ νοήματος τῆς οὖσίας τῆς Ἰστορικῆς ἀρχαίας Ἀθηναϊκῆς πολιτείας καὶ τῆς ἰδανικῆς Πλατωνικῆς πολιτείας καὶ ἡ ἀπειρη σημασία ποὺ ἔχει τὸ ζήτημα αὐτὸν γιὰ τὴν Ζωὴν καὶ τὴν Ἰστορικὴ Μοίρα τοῦ Νεοελληνισμοῦ ἐπιβάλλουν νῦν ἀκουστῇ ὁ θεῖος λόγος τῶν ἀθανάτων πνευματικῶν ἐθναρχῶν τοῦ ἀπάνου ἀπ' ὅλους τοὺς αἰῶνες Ἑλληνισμοῦ. Καὶ πρῶτα-πρῶτα τὰ τραγούδια τοῦ πνευματικοῦ πρωτεύοντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦ θείου Ὁμήρου, στὶς πιὸ ὑψηλὲς καὶ πιὸ ὁραῖες στιγμές τους τραγουδᾶνε τὸ αἰώνιο τραγούδι τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ὡς Ἱερῆς Μητέρας τῆς Ἑλληνικῆς Ζωῆς καὶ τῆς αἰώνιας Ἑλληνικῆς Μοίρας. Στὶς πιὸ κρίσιμες στιγμές τοῦ πολέμου τῶν Ἑλλήνων στὴ γῆ τῆς Ἀσίας ἐκεῖνος ποὺ ἀποφασίζει δριστικὰ καὶ ἀμετάκλητα γιὰ τὴν πορεία τοῦ πολέμου δὲν εἶναι δὲ ἀρχιστράτηγος τοῦ Ἑλληνικοῦ Σρατοῦ, δὲ βασιλῆας Ἀγαμέμνονας, ἀλλος ἡ Γενικὴ Συνέλευση ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἥρωων, ὅλου τοῦ στρατευμένου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Στὴ δεύτερη διαψεύδια τῆς Ἰλιάδας δὲ Ἀγαμέμνονας, ὑστερος ἀπὸ σύσκεψη ὅλων τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ,

καλεῖ σὲ Γενικὴ Συνέλευση ὅλο τὸ Στρατὸ τῶν Ἑλλήνων. Ἡ περιγραφὴ τῆς πρώτης αὐτῆς Συνέλευσης τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ εἶναι ἀπὸ τὰ ὕραιότερα μέρη τῆς Ἰλιάδας.¹ Οἱοὶ οἱ Ἑλληνες πολεμιστὲς σπεύδουν νὰ πάρουν μέρος στὴ Συνέλευση. Ἡ Συνέλευση τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ παρομοιάζεται, ἀπὸ τὸν ὑπέρθινο τραγουδιστή, σὰν μελίσσι ποὺ πετάει στ² ἄνθιτα τῶν λειβαδιῶν τὴν ἀνοιξη.³ Οἱη ἡ Γῆ σειέται καὶ βογγᾶ κάτω ἀπὸ τὸ συναγμένο στρατευμένο Λαό: «Τετρήχει δ' ἀγορή, ὑπὸ δὲ στεναχίζετο γαῖα λαῶν ἵζόντων» (B. 95). Ὁ Ἀγαμέμνονας ἀρχίζει τὸ λόγο του προσφωνῶντας ὅλους τοὺς Ἑλληνες πολεμιστὲς μὲ τὶς λέξεις: «Ὥ φίλοι ἥρωες Δαναοί, θεράποντες Ἀρηος». Καὶ τὸ λόγο του στὴ γενικὴ σύσκεψη ὅλων τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ (Ἰλιάδ. I. 17) ἀρχίζει δ' Ἀγαμέμνονας μὲ τὴν ἴδια προσφώνηση: «Ὥ φίλοι» (Ἡ «Φιλία» δὲν ἔχει καμια μέση σὲ καθεστῶτα ποὺ δὲν εἶναι δημοκρατικά⁴). Καὶ δ' βασιλῆας τῆς Πυλίας Νέστορας στὴ νυχτερινὴ ἔφοδό του ἀποτείνεται στοὺς φρουροὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ μὲ τοὺς λόγους: «Φύλα τέκνα, φυλάσσετε» (K. 192). Ἐπίσης ὅλοι οἱ Ἑλληνες πολεμιστὲς μιλοῦν στοὺς ἀρχηγούς τους καὶ στὸν ἀρχιστράτηγό τους ώς ἀπόλυτα ἐλεύθεροι ἀνθρώποι κι' ἐλεύθερες ψυχὲς (Ἰλιάδ. B. 225-242, I. 32-49) Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Στρατοῦ, δ' Ἀγαμέμνονας, δὲν εἶναι «πολιτικὸ» δργανο, φορέας «πολιτικῆς» ἔξουσίας, ἀλλὰ μόνο ἐκτελεστικὸ δργανο τῶν ἀποφάσεων τῶν Γενικῶν Συνελεύσεων τοῦ Στρατοῦ, εἶναι μόνο στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς καὶ δχι πολιτικὴ ἀρχή, αὐτοβουλευόμενη καὶ αὐτονομοθετοῦσα πολιτικὴ ἀρχή. Τὸ ἴδιο δημοκρατικὸ πνεῦμα κυριαρχεῖ καὶ στὴν Ὁδύσσεια. Καὶ δ' Τηλέμαχος (B) καὶ δ' βασιλῆας τῶν Φαιάκων Ἀλκίνοος (Θ) δὲν κάνουν τίποτα χωρὶς ν^ο ἀποφασίσῃ τὴν Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Λαοῦ καὶ εἶναι μόνο ἐκτελεστικὰ δργανα τῶν ἀποφάσεων τῶν Συνελεύσεων τοῦ Λαοῦ: «Ἡ διακυβέρνηση τοῦ Λαοῦ στὴν Ὁμηρικὴ κοινωνία ἔχει βάση δημοκρατική. Πράγματι οἱ Ὁμηρικοὶ βασιλῆαδες δὲν παίρνουν ποτὲ σοβαρὲς ἀποφάσεις χωρὶς νὰ συγκαλέσουν πρωτήτερα τὸ Λαό στὴν ἀγορά. Ἡ Ὁμηρικὴ βασιλεία δὲν εἶναι σωστὴ βασιλεία, ἀλλ' ἔνα εἶδος δημοκρατικῆς βασιλείας. Ὁ βασιλῆας τῆς Ὁμηρικῆς Ἐποχῆς δὲν εἶναι παρὰ δ' πρῶτος ἀνάμεσα σὲ ἵσους. . . Ὁ βασιλῆας τῶν Φαιάκων στὴν Ὁδύσσεια δὲν ἔνεργει παρὰ μονάχα ώς ἐκτελεστικὴ ἔξουσία ὅλου τοῦ λαοῦ του. . . Καὶ οἱ βασιλῆαδες τῆς Σπάρτης δὲν ἥσαν στὴν πραγματικότητα παρὰ μόνο στρατιωτικοὶ ἀρχηγοί⁵. » «Ο Ὁμηρικὸς βασιλῆας δὲν παραλείπει ποτὲ νὰ συγκαλέσῃ τὸ Λαό στὴν ἀγορὰ κοντὰ στὸ παλάτι του καὶ ν^ο ἀκούσῃ τὴν γνώμη του ποὺ ἐκφράζει δημοκρατικὰ μὲ τὴν ψῆφο του⁶. » Ἡ Δημοκρατία στὴν Ὁμηρικὴ Ἐποχὴ δὲν εἶναι μοναχὰ τὸ πολίτευμα τῆς πολιτείας τοῦ Κόσμου ἀπάνω στὴ Γῆ, ἀλλὰ καὶ τὸ πολίτευμα τῆς πολιτείας τῶν Θεῶν τοῦ Ὄλυμπου στὸν Ἑλληνικὸ Οὐρανό. Στὰ Ὁμηρικὰ τραγούδια δ' Ζεὺς πρὶν ἀπὸ κάθε ἐνέργεια τῆς πολιτείας τοῦ Ὄλυμπου καλεῖ ὅλους τοὺς Θεοὺς σὲ Γενικὴ Συνέλευση (Ἰλιάδ. Θ, Ὁδύσ. Α, Ε). Στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Θρη-

1. Πρβλ. Πλάτ. Νομ. 698 C, 699 B—D.

2. Ch. Letourneau, L'évolution politique dans les diverses races humaines, σ. 285, 303, 328.

3. Schoemann, Antiquités grecques, 31—33.

σκεία δ Ζεὺς εἶναι δ πρῶτος ἀνάμεσα σὲ ἵσους, δ πρῶτος τῆς Δημοκρατίας τῶν Θεῶν, δ «ΠΑΤΕΡΑΣ θυνητῶν καὶ ἀθανάτων», καὶ δὲν ἔχει καμιαὶ ἀπολύτως σχέση μὲ τὸν τρομερὸν ἀπολυταρχικὸν κι² ἀπόκοσμο Γιεχωβὰ τοῦ ὸΙουδαϊσμοῦ, γέννημα καὶ πλάσμα τῆς ἀπολυταρχικῆς καὶ σκλαβόψυχης Ὀσίας.

Γενικὰ τὸ πολιτικὸν κλῆμα τῶν ἀθανάτων Ὁμηρικῶν τραγουδιῶν εἶναι δημοκρατικὸν καὶ ὅλη ἡ ἀτμόσφαιρα καὶ τῆς Ὡλεάδας καὶ τῆς Ὁδύσσειας εἶναι καθαρὰ δημοκρατική. Ἡ οὖσία τῆς ποίησης τοῦ Ὁμήρου εἶναι δὲ πιὸ βαθὺς Ὀλυμπισμός, ἡ πρώτη ἀχτινοβολία τοῦ ἥλιου τοῦ θείου Ἑλληνικοῦ Ὀλυμπισμοῦ ποὺ θὰ μεσούσθη στὸν Ε' αἰώνα. Ἀλλ' δὲ Ὀλυμπισμὸς εἶναι τὸ ὠραιότερο λουλοῦδι τοῦ δέντρου τῆς Ἐλευθερίας, ποὺ βλασταίνει καὶ στοιχειώνει μονάχα στὴ Γῆ τῆς Δημοκρατίας. Καὶ δὲ Ἑλληνικὸς Ὀλυμπισμὸς καὶ τῆς Ὁμηρικῆς Εποχῆς καὶ ὅλων τῶν ἀλλων αἰώνων καὶ τοῦ κλασσικοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Ε' αἰώνα εἶναι θεῖος καρπὸς μονάχα τοῦ δέντρου τῆς Ἐλληνικῆς Ἐλευθερίας που ἐβλάστησε καὶ στοιχειώσε μόνο ἀπάνου στὴ Γῆ τῆς Ἐλληνικῆς Δημοκρατίας.

³Αλλὰ καὶ δὲ θεῖος Ἡσίοδος, δίδυμος ἀδερφὸς τοῦ θείου Ὁμήρου, δὲ μεμελιωτὴς τῆς πρώτης Ἑλληνικῆς Θεολογίας, στοὺς στίχους τῶν Ἑργῶν καὶ Ἡμερῶν του ἀφήγει νὰ ἔσπασῃ ὅλος δὲ βύγκος καὶ δὲν τὸ μῆσος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἐναντίον ὅλων τῶν τυράννων κι² ἐκμεταλλευτῶν του. Τοὺς τυραννικοὺς ἀρχοντες τῆς Πολιτείας δὲ Ἡσίοδος τοὺς χαρακτηρίζει ως ἐκμεταλλευτὲς τοῦ Λαοῦ, ως «δωροφάγους» (³Ἑργ.—³Ημ. 39, 221, 264).

Καὶ τὰ τραγούδια ὅλων τῶν ἀλλων μεγάλων λυρικῶν ἦν δραματικῶν ποιητῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας εἶναι ὕμνοι, ωδές, παιᾶνες, διθύραμβοι στὴν ὁμιορφιὰ καὶ τὴν ἱλιακὴν ἀχτινοβολία τῆς ἐλεύθερης Ἑλληνικῆς Ζωῆς καὶ στὸ ἀκατάλυτο κι² αἰώνιο πνεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας. Ὄλα τὰ σωζόμενα ἔργα τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλῆ καὶ τοῦ Εὐρυπίδη φεγγοβιολοῦν ἀπὸ τὸ θεῖο φῶς τῆς δημοκρατικῆς ψυχῆς τῆς Αἰωνίας Ἑλλάδας καὶ τραγουδῶν τὸ πολίτευμα τῆς Ἀθηναϊκῆς μεγαλουργίας καὶ θαυματουργίας, τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα τῆς Ἱερῆς ἀθανάτης Ἀθηναϊκῆς πολιτείας. Στὶς Ἰκέτιδες τοῦ Αἰσχύλου δὲ Δαναὸς καὶ οἱ 50 κύρες του φεύγοντας τὸ κυνῆγι τῶν 50 γυιῶν τοῦ Αἰγύπτου φτάνουν ἀπὸ τὴν βάρβαρην Ἀφρικὴν στὸν Ἀργος καὶ ζητοῦν ἀσύλο καὶ προστασία ἀπὸ τὸ βασιληᾶ τῆς χώρας. Ὁ βασιλῆς δύως τοῦ Ἀργούς τοὺς ἀπαντάει, διτι δὲν μόνος ἀρμόδιος γιὰ ν³ ἀποφασίσῃ, ἀν δὲν τοὺς δοθῇ ἦν δχι ἀσύλο, δὲν εἶναι αὐτός, ἀλλ' δὲ Λαὸς τῆς χώρας. Αὗτὸς ως βασιλῆς δὲν ἔχει κανένα ἀλλο δικαίωμα παρὰ μόνο νὰ συγκαλέσῃ τὸ Λαό σὲ συγέλευση καὶ νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα σὲ ψηφοφορία. Οἱ Ἰκέτιδες τοῦ Αἰσχύλου ύψωνονται ἀπάνου ἀπὸ ὅλους τοὺς αἰώνες ως ἔν⁴ ἀπὸ τὰ ὠραιότερα καὶ πιὸ μεγαλόπρεπα αἰώνια μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας: «Οὐκ ἄνευ Δήμου τάδε πράξαι μ⁵ ἀν, οὐδέπερ κρατῶν· καὶ μήποτε εἴπῃ λεώς, εἴπου τι καὶ τοῖον τύχοι «Ἐπήλυδας τιμῶν ἀπώλεσας πόλιν» (397—400)

1. Κατὰ ἔνα θρῦλο τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας δὲ Ἡσίοδος ἔνικησε σὲ στοιχεῖον διαγνωσμό καὶ τὸν ἴδιο τὸν Ὁμηρο.

«... Ἐγὼ δὲ λαοὺς συγκαλῶν ἐγχωρίους
πατῶ, τὸ κοινὸν δέ μν εὑμενὲς τιθῶ!» (517—18)

Τὸ ὕδιο πνεῦμα φλογίζει καὶ τὸ ἀθάνατο τραγοῦδι τοῦ παναιώνιου Ἐλληνικοῦ Ἐθνισμοῦ, τοὺς «Πέρσες». Στὴν περίφημη σκηνὴν τῆς βασίλισσας τῶν Περσῶν Ἀτοσσας καὶ τοῦ χοροῦ τῶν μεγιστάνων τῆς Περσίας δὲ Αἰσχύλος δίνει τὴν αἰωνία κλασσική εἰκόνα τῆς δημοκρατικῆς ψυχῆς ποὺ ἐφλόγιζε τὰ στήθη τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων.

¹Ἐπίσης στὶς τραγῳδίες τοῦ Σοφοκλῆ φωτοβολάει τὸ ὑψηλὸ δημοκρατικὸ πνεῦμα τῆς ἀγιας πολιτείας τῶν αἰωνίων Θεῶν. Στὴν Ἀντιγόνη δὲ Κρέων ζωγραφίζεται ὡς δὲ τύπος τοῦ αὐταρχικοῦ καὶ τυραννικοῦ βασιληᾶ ποὺ ἀδειάζει στὸ τέλος ὅλο τὸ ποτῆρι τῶν φοβερῶν οἰκογενειακῶν τραγῳδιῶν του δέ μν ἀνταπόδοση καὶ δίκαιη τιμωρία γιὰ τὶς αὐθαιρεσίες του καὶ τὴν κατάλυση μὲ τὴν πολιτεία του τῶν αἰωνίων ἀγραφων θείων νόμων τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Τὸ ὕδιο καὶ οἱ φρικτὲς συφορὲς ποὺ χτυπᾶνε κατακέφαλα καὶ ἀνήλεα τὸν Οἰδίποδα δὲν ὀφείλονται μοναχὰ στὴ φοβερὴ μοίρα του, ἀλλὰ καὶ στὸν τυραννικὸ καραχτήρα του. Καὶ αὐταρχικοὶ καὶ ἀποτρόπαιοι ζωγραφίζονται στὸν Αἴαντα καὶ στὸ Φιλοχτήτη καὶ τὰ δυὸ βλαστάρια τῶν Ἀτρειδῶν, δὲ Ἀγαμέμνονας καὶ δὲ Μενέλαος. Σὲ κάθε στίχο τοῦ Σοφοκλῆ ἔεσπάει τὸ φλογερὸ ἀντιμοναρχικὸ καὶ ἀντιτυραννικὸ καὶ βαθύτατα δημοκρατικὸ πνεῦμα του. Στὸν Οἰδίποδα Τύραννο δὲ Σοφοκλῆς δίνει μὲ τὰ πιὸ θαυμαστὰ λόγια τὴν αἰωνία δημοκρατικὴν πολιτικὴν θεωρία τοῦ ὑπερχρονικοῦ Ἐλληνισμοῦ. Τὸν ἀρχοντα τῆς Πολιτείας, τὸ βασιληᾶ, δὲ Ἐλληνικὸς Κόσμος τὸν βλέπει δχι δέ «ἐλέφ θεοῦ» ἀπολυταρχικὸ μονάρχη, δπως δὲ κύριος τῶν βαρβάρων—δούλων τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ δημοκρατικώτατα δέ «πρῶτο μέσα στὶς συφορὲς τοῦ λαοῦ» : (31—34). «Θεοῖσι μὲν νυν οὐκ ἵσούμενόν σ’ ἐγὼ οὐδὲ οἶδε παῖδες ἐξόμεσθ’ ἐφέστιοι, ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς»

Στὸν Οἰδίποδα, ποὺ ἀναπτύσσει τὴ θεωρία τῆς Μοναρχίας καὶ πὼς αὐτὸς σὰ βασιληᾶς τῆς Θείβας εἶναι ἥ ὕδια ἥ Πολιτεία, δὲ Κρέων ἀπαντάει, δτι ἥ Πολιτεία δὲν εἶναι πολιτεία τοῦ ἐνός, ἀλλ’ ὅλου τοῦ Λαοῦ, καὶ οἱ πολῖτες τῆς Πολιτείας δὲν ὀφείλουν νὰ ἐκτελοῦν τὶς διαταγὲς τῶν ἀρχόντων της, δταν δὲν εἶναι δίκαιες (625—30).

Τὸ ὕδιο ἀντιμοναρχικὸ καὶ φλογερώτατο δημοκρατικὸ πνεῦμα ἐμπνέει καὶ φλογίζει καὶ ὅλη τὴν Ἀντιγόνη, τὴ Βίβλο καὶ τὸ Εὐαγγέλιο τῆς αἰωνίας Δημοκρατίας.² Ο μοναρχικὸς καὶ τυραννικὸς ἐδῶ Κρέων διακηρύσσει, πὼς ἀπάνου ἀπ’ ὅλους εἶναι δὲ μονάρχης κι³ δλοι οἱ πολῖτες εἶναι ὑποταχτικοί του καὶ ζωστοῦν νὰ ἐκτελοῦν τυφλὰ τὶς διαταγές του, εἴτε δίκαιες εἴτε ἀδικες (666—67). Τὸ δημοκρατικὸ πνεῦμα ἐνσαρκώνουν ἐδῶ ἥ Ἀντιγόνη καὶ δὲ Αἴμων. «Ολη ἥ πολιτεία δλων τῶν τυράννων, βροντοκραυγάζει ἥ Ἀντιγόνη, θεμε-

1. «Χωρὶς τοῦ Λαοῦ τὴ θέληση τίποτα δὲν μπορῶ, ἀν καὶ βασιληᾶς, νὰ πράξω· καὶ Θεὸς φυλάξοι μὴ μοῦ είτε ὁ λαὸς μιὰ μέρα, ἀν τύχῃ καὶ κάποια συφορὰ ἐσπάσῃ στὴ Χώρα: «Κατάστρεψε τὴν πόλη, γιὰ νὰ τιμήσῃς ξένους» ... Κι⁴ ἐγὼ πάω τώρα τῆς γῷρας δλους τοὺς πολῖτες σὲ συνέλευση νὰ συγκαλέσω καὶ τὸ Λαό θὰ πασκίσω εύνοικὰ γιὰ σᾶς νὰ προδιαθέσω».

λιώνεται ἀπάνου στὴν τυραννικὴ θεωρία, πὼς ἔχουν τὸ προνόμιο νὰ λένε καὶ νὰ κάνουν δ, τι θέλουν: «³Αλλ’ ἢ τυραννὶς πολλὰ τ’ ἄλλ’ εὐδαιμονεῖ

καᾶξεστιν αὐτῇ δρῶν λέγειν θ’ ἀ βιούλεται» (506—507)

Οἱ δυὸς κόσμοι τῆς Μοναρχίας καὶ τῆς Δημοκρατίας συγκρούονται ἐδῶ τρομερά. Στὸν Κρέοντα, ποὺ ἀναπτύσσει τὶς ἀρχὲς τῆς μοναρχοτυραννικῆς πολιτικῆς θεωρίας, δ Ἀΐμων ἀντιτάσσει τὶς αἰώνιες ἀρχὲς τῆς Δημοκρατίας.³ Απὸ τὶς ὠραιότερες σκηνὴς τοῦ Παγκοσμίου Θεάτρου καὶ τὰ διαμάντια τῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας δλων τῶν αἰώνων εἶναι ἡ περίφημη σκηνὴ τῆς σύγκρουσης τῶν δυὸς κόσμων. ⁴Ο Αΐμων βρούντοφωνάζει στὸν πατέρα του, πὼς δ Λαὸς τῶν Θηβῶν δὲ θεωρεῖ ἔνοχη τὴν ⁵Αντιγόνη καὶ δὲ θέλει τὸ θάνατό της. Μανιασμένος δ Κρέων ἀπαντᾷ:

«Πόλις γὰρ ἡμῖν ἀμὲ χρὴ τάσσειν ἔρεῖ;
... . . . “Αλλω γὰρ ἦ μοι χρή με τῆσδ’ ἀρχειν χθονός;

Αΐμ. Πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ’ ἥτις ἀνδρὸς ἔσθ’ ἐνός.

Κρ. Οὐ τοῦ κρατοῦντος ἡ πόλις νομίζεται;

Αΐμ. Καλῶς ἔρημης γ’ ἀν σὺ γῆς ἀρχοις μόνος!» (734—39)

Μὲ δυό του τέλος ἀθάνατους στίχους δίνει σ⁹ δλο τὸν Κόσμο τὴν αἰώνια οὐσία δλων τῶν τυράννων, δεσποτῶν κι⁹ ἔκμεταλλευτῶν τῶν λαῶν: «Τόν τοι τύραννον εὔσεβεῖν οὐ δάδιον» (Αἴας 1350). Τὸ γένος τῶν τυράννων «αἰσχροκερδείαν φιλεῖ» (⁶Αντιγ. 1056). ⁷Ο δεύτερος αὐτὸς στίχος τοῦ Σοφοκλῆ ἀνταποκρίνεται στὸν ⁸Ησιόδειο χαραχτηρισμὸ τῶν τυράννων τῶν λαῶν ὡς «δωροφάγων». ⁹Η κατάλυση κάθε Θρησκείας καὶ κάθε ¹⁰Ηθικῆς, τὸ ποδοπάτημα κάθε ἴεροῦ καὶ κάθε δσίου καὶ ἡ θυσία τῶν συμφερόντων τοῦ ¹¹Εθνικοῦ Συνόλου στὰ προσωπικὰ ὑλικὰ συμφέροντα εἴτε τοῦ Μονάρχη καὶ τῶν ¹²Ηρακλήδων του, εἴτε τῶν ¹³Ολιγαρχῶν, εἶναι ἡ οὐσία καὶ ἡ ψυχὴ δλων τῶν τυράννων καὶ δυναστῶν κι⁹ ἔκμεταλλευτῶν καὶ καταστροφέων δλων τῶν λαῶν.

¹⁴Επίσης δ Εὑρυπίδης εἶναι ἔνας ἀπὸ τοὺς πιὸ φωτισμένους καὶ πιὸ φλογεροὺς πρωθυιεράρχες καὶ ἀγώνιστες τῆς Δημοκρατίας. Στὶς ¹⁵Ικέτιδες του μᾶς δίνει τὴν ἴδια τὴν ἀκατάλυτη ψυχὴ καὶ τὸ ἀθάνατο πνεῦμα τῆς δημοκρατικῆς πατρίδας του. ¹⁶Η ¹⁷Αθηναϊκὴ πολιτεία μεγαλύνεται καὶ δοξολογιέται στὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ Εὑρυπίδη ὡς ἡ Μητέρα τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τοὺς πανάρχαιους καιροὺς τῆς ¹⁸Ἐλληνικῆς Μυθολογίας καὶ τοῦ προϊστορικοῦ ¹⁹Ἐλληνισμοῦ. ²⁰Ο Θησέας, βασιλῆς τῆς ²¹Αθήνας, περηφανεύεται, γιατὶ χάρισε στὴν πατρίδα του τὴν πολιτικὴ λευτεριά της κι⁹ ἔκαμε τὸν ²²Αθηναϊκὸ Δῆμο μονάρχη τῆς ²³Αθηναϊκῆς πολιτείας μὲ τὴν καθιέρωση τῆς ἀρχῆς τῆς πολιτικῆς ισότητας δλων τῶν πολιτῶν καὶ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας:

«Καὶ γὰρ κατέστησ⁹ αὐτὸν ²⁴ εἰς μοναρχίαν
ἔλευθερώσας τὴν Ισόψηφον πόλιν» (852—53)

1. Κρ. «²⁵Η πόλη θὰ μοῦ εἰπῇ ἔμένα, πῶς πρέπει ἔγῳ νὰ κυβερνῶ;

... Γι’ ἄλλον κι⁹ δχι γιὰ τὸν ἔαυτό μου πρέπει νὰμαι βασιλῆς τῆς γῆς αὐτῆς;

Αΐμ. ²⁶Η πολιτεία δὲν εἶναι πολιτεία τοῦ ἐνός.

Κρ. ²⁷Η πολιτεία χτῆμα δὲν εἶναι τοῦ βασιλῆα της;

Αΐμ. Μοναχὰ στὴν ἔρημια μπορεῖς νὰ βασιλεύῃς δπως θές.

2. Τὸν ²⁸Αθηναϊκὸ Δῆμο.